Vraag nr. 158
van 23 maart 1998
van mevrouw MIA DE SCHAMPHELAERE

Veiligheid en gezondheid in het onderwijs – Voornemens 1993

Tijdens een toespraak op 18 maart 1993 heeft dr. Vic Damen namens de gemeenschapsminister van Onderwijs op de studiedag *Wat na het Europees jaar voor veiligheid en gezondheid op het werk en het onderwijs ?* van de VDVHB (Vereniging van Diensthoofden Veiligheid en Hygiëne van België) op de slothappening van het Europees Jaar voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk 1992-1993 in Gent het volgende verklaard :

"De Gemeenschappelijke Verklaring van 8 oktober 1992 inzake integratie van veiligheid en gezondheid in onderwijs en opleiding als bijdrage tot het Europees Jaar voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk bevat het engagement van de ondertekenaars om in de komende maanden – vanaf oktober 1992 – de aandacht te vragen van de inrichtende machten en de directies die zij vertegenwoordigen voor een aantal concrete punten. Ik zal van deze concrete punten gebruikmaken om telkens aan te duiden wat de minister eventueel zou kunnen doen.

Een eerste zaak zal te maken hebben met de integratie van het aspect veiligheid en gezondheid in de opleiding en de navorming van instructeurs, leraren en docenten. Daarvoor zal en heeft de minister reeds aan de DVO aandacht gevraagd om in die zin elementen van veiligheid en gezondheid, in de ruimste zin, in te bouwen in de betrokken leraren- en docentenprofielen. Dit zal uiteraard repercussies hebben op de lerarenopleiding.

In de bepaling van de beleidsprioriteiten voor de nascholing periode 1993-1995 is daarenboven ruimte gelaten voor de ondersteuning van dit specifiek onderwerp. Terzake kan eveneens onderzocht worden in welke mate een initiatief van het departement Onderwijs, eventueel binnen het bestuur Afstandsonderwijs kan leiden tot een specifieke herwerking of aanpassing van de bestaande cursus "Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing van de Werkplaatsen", gericht naar de vorming van directies en inrichtende machten.

Het willen zorgen voor materiële schoolvoorzieningen die beantwoorden aan criteria van veiligheid, gezondheid en ergonomie, evenals het opstellen van een termijnplanning voor de aanpassing van oude gebouwen en installaties is een belangrijk engagement van de onderwijsnetten. De minister zal, indien hiervoor de wens wordt uitgedrukt, terzake laten onderzoeken wat kan gebeuren om de inrichtende machten en directies beter te informeren over hun verplichtingen terzake en daarbij mee streven naar een transparante regelgeving. Uit recente branden is immers gebleken dat de directies weliswaar van goede wil zijn, maar niet altijd weten hoe zij zich dienen voor te bereiden op een ongeval of ramp.

De onderwijsnetten willen initiatieven nemen betreffende het naleven van de veiligheids- en gezondheidswetgeving, zeker als zij er mogen op rekenen dat die in de toekomst beter zal aansluiten bij de specifieke onderwijs- en opleidingssituaties. Het is de minister bekend dat er onder meer problemen zijn betreffende de organisaties van medisch toezicht. Hij zal laten onderzoeken op welke wijze een initiatief om afgevaardigden van de betrokken gemeenschaps- en nationale ministeries met de onderwijsnetten samen te brengen, functioneel en zinvol is.

Zoals reeds eerder gezegd, heeft de minister aan de DVO de opdracht gegeven om "veiligheids- en gezondheidsaspecten", in de brede betekenis van deze begrippen, in te brengen in de eindtermen. Hoe in functie van de specifieke afstudeerrichtingen leerplannen en leermateriaal beter kunnen bijdragen tot de realisatie van het concept "integratie van veiligheid en gezondheid", is de verantwoordelijkheid van de inrichtende machten.

Het engagement van de inrichtende machten om het onderwerp veiligheid en gezondheid geregeld te agenderen op de dagorde van de bevoegde overlegorganen, zal de minister ondersteunen.

Blijkbaar beseffen de onderwijsnetten dat het nodig is om de nodige middelen en omkadering te mobiliseren voor de realisatie van de veiligheid en gezondheid in het schoolmilieu. De minister is er zich van bewust dat dit te maken heeft met de uitvoering van de beschikkingen betreffende de dienst VGV en ARAB, net zoals u ook zal beseffen dat dit te maken heeft met eventuele budgettaire implicaties. Vele inrichtende machten en directies in alle netten zijn terzake trouwens zeer creatief geweest. Ik meen echter dat dit probleem voor het hoger onderwijs zich zal oplossen binnen de schaalvergroting HOBU en voor het secundair onderwijs de uitwegen hiervoor eveneens liggen binnen de schaalvergroting, deregulering en het stimuleren van de eigen autonomie.

Net zoals de positieve mogelijkheden die zullen geboden worden voor het financieel en administratief beheer, het gebruik en de aanwending van de infrastructuur, zal ook het personeelsbeleid en de herwaardering van de leraar binnen deze schaalvergrote scholengroepen een nieuwe dynamiek kunnen krijgen. De minister heeft trouwens bij een vroegere gelegenheid de oprichting van een gemeenschappelijke VGV-dienst per scholengroep als mogelijke denkpiste aangereikt. De voordelen hiervan zijn m.i. duidelijk, maar kunnen enkel functioneel zijn binnen een groter samenwerkingsverband.

Tot slot wil ik nog signaleren dat de minister uiteraard volledig zijn collega van Volksgezondheid steunt die in een gemeenschappelijke actie het concept van de Gezondheidsbevorderende School aanmoedigt en mee vorm geeft.

Hij zal er echter mee over waken dat bij de uitvoering van dit concept rekening gehouden wordt met het reeds bestaande, specifieke instrumentarium rond veiligheid en gezondheid."

Op welke wijze werd gevolg gegeven aan de geformuleerde voornemens voor de bevordering van de veiligheid op school ?

Antwoord

De aandacht die werd gevraagd van de inrichtende machten en de directies die zij vertegenwoordigen voor een aantal concrete punten uit de Gemeenschappelijke Verklaring van 8 oktober 1992 werd als volgt ingevuld.

1. Integratie van het aspect veiligheid en gezondheid in de opleiding en de navorming van leraren en docenten. De integratie in de betrokken leraren- en docentenprofielen.

   In de gemeenschappelijke basiscompetenties voor de lerarenopleiding werd in de functionele gehelen 2 en 4 aandacht besteed aan de fysieke en psychische gezondheid van de lerenden.

   <u>Functioneel geheel 2 – De leraar als opvoeder</u>

   Vaardigheid 2.5

   Adequaat omgaan met lerenden in sociaal-emotionele probleemsituaties en met lerenden met gedragsmoeilijkheden.

   Met ondersteuning kan de leraar probleemgedrag herkennen dat kan wijzen op sociaal-emotionele problemen bij lerenden. Onder begeleiding leert de leraar met het geconstateerde probleemgedrag om te gaan.

   De benodigde kennis omvat diverse vormen van sociaal-emotionele probleemsituaties en het ontstaan van gedragsmoeilijkheden.

   Vaardigheid 2.6

   Het fysiek welzijn van de lerenden bevorderen.

   De leraar speelt een rol bij het bevorderen van de gezondheid. Hij is in staat te zorgen voor het algemeen lichamelijk welzijn van de lerenden en hij kan dringende verzorgingstaken uitvoeren.

   De ondersteunende kennis omvat de kenmerken van fysiek welzijn van lerenden en de basisprincipes van eerstehulpverlening.

   Vaardigheid 4.4

   Een stimulerende en werkbare klasruimte creëren, rekening houdende met de veiligheid van de lerenden.

   De benodigde kennis omvat de kenmerken van stimulerende en veilige speel- of leer- of werkvoorzieningen in een lokaal.

2. Wat de aanpassing/specifieke verwerking aangaat van de cursus "Veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen" heeft het bestuur Afstandsonderwijs volgende aanpassingen uitgevoerd en gepland.

   Wijzigingen in 1993 :

   – aanpassingen door de fundamentele aanpassing van het ARAB ;

   – invoeging van de behandeling van Vlarem ;

   – actualisering van statistische gegevens.

   Voorziene wijzigingen in 1998 :

   – aanpassingen op basis van nieuwe wetgeving ;

   – nieuwe symbolen.

3. In verband met mogelijke problemen inzake medisch toezicht moet wel worden gewacht op

de goedkeuring van het in voorbereiding zijnde decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding. Alleszins wordt in deze voorbereiding sterke aandacht besteed aan het bevorderen, het bewaken en het behouden van de gezondheid van de leerlingen. Vooral in de strategische doelstellingen van elk centrum worden een aantal actieterreinen aangeduid die rechtstreeks betrekking hebben op veiligheid en gezondheid van leerlingen.

4. Het inbrengen van "veiligheids- en gezondheidsaspecten" in de eindtermen.

   Voor het kleuteronderwijs vindt men deze aspecten in de ontwikkelingsdoelen bij lichamelijke opvoeding (1.1 tot 1.6, 2.1 tot 2.10), bij wereldoriëntatie (1.9 tot 1.12, 6.10 tot 6.12).

   In het lager onderwijs kan worden verwezen naar lichamelijke opvoeding (1.2 en 1.3, 2.1 tot 2.5) en naar wereldoriëntatie (1.14 tot 1.16 en 6.12 tot 6.16).

   Voor de eindtermen eerste graad secundair onderwijs zijn aspecten van veiligheid en gezondheid terug te vinden bij biologie (6 en 7), lichamelijke opvoeding (1 tot 3, 27 tot 30), technologische opvoeding (9) en uiteraard de specifieke eindtermen voor gezondheidseducatie.

5. De mobilisatie van de nodige middelen en omkadering voor de realisatie van de veiligheid en gezondheid in het schoolmilieu is uiteraard de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de inrichtende machten. Er werden in dat verband, dank zij de doorlichtingen, reeds heel wat initiatieven genomen.

   De verwezenlijking van een aantal initiatieven, zoals bijvoorbeeld één gemeenschappelijke VGV-dienst (Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing van de Werkplaatsen) per scholengroep of scholengemeenschap zal in de toekomst resultaten opleveren. Dit hangt uiteraard af van het toekomstig schoollandschap en de uitbouw van de autonomie op meso-niveau.